

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 31Dz/21/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 9622200179
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zdenka Reisenauerová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9622200179.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. a JUDr. Mariána Fečíka, v disciplinárnej veci disciplinárne obvineného JUDr. R. C., notára, so sídlom Notárskeho úradu v U., pre disciplinárne previnenie podľa § 91 ods.1, veta prvá, Notárskeho poriadku, (navrhovateľ: Minister spravodlivosti Slovenskej republiky) v konaní o námietke zaujatosti vo vzťahu k osobe navrhovateľa vznesenej sudkyňou Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky Mgr. Kristínou Babiakovou v konaní vedenom na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 33D/17/2022, takto

rozhodol:

Mgr. Kristína Babiaková sudkyňa Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky nie je vylúčená podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 4 a § 24 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárneho súdneho poriadku) z vykonávania úkonov v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 33D/17/2022.

odôvodnenie:

I.

1. Disciplinárne konanie vo veciach sudcov, prokurátorov, súdnych exekútorov a notárov upravuje zákon č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „disciplinárny súdny poriadok“) s účinnosťou od 1. decembra 2021.

2. Minister spravodlivosti Slovenskej republiky podal návrh na začatie disciplinárneho konania proti JUDr. R. C., notárovi, so sídlom Notárskeho úradu v U., za skutky opísané v bode I./ a II./ návrhu na začatie disciplinárneho konania, ktorými zavinene porušil svoju povinnosť notára uvedenú v ustanovení § 74 ods. 2 Notárskeho poriadku, čím sa v bodoch I. a II. dopustil disciplinárneho previnenia podľa § 91 ods. 1, prvej vety Notárskeho poriadku, a preto navrhoval, aby disciplinárny senát po vykonaní dokazovania vyniesol rozhodnutie, ktorým uzná disciplinárne obvineného za vinného zo spáchania disciplinárneho previnenia podľa § 91 ods. 1, prvej vety Notárskeho poriadku a uloží mu disciplinárne opatrenie v zmysle § 91 ods. 3, písm. b/ Notárskeho poriadku v účinnom znení a to peňažnú pokutu vo výške 500,- eur.

3. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako disciplinárny súd koná v disciplinárnej veci uvedenej v záhlaví. V súlade s § 46 ods. 1 a 4 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (disciplinárny súdny poriadok) bol tento návrh pridelený senátu 33D.

4. Členka senátu 33D, sudkyňa Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky Mgr. Kristína Babiaková v disciplinárnom konaní proti disciplinárne obvinenému JUDr. R. C., pre disciplinárne previnenie podľa § 91 ods. 1, prvej vety Notárskeho poriadku, začatom na základe návrhu navrhovateľa Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky vedenom na NSS SR pod sp. zn. 33D/17/2022, oznámila

okolnosti a skutočnosti, ktoré môžu zakladať dôvod jej zaujatosti ako sudkyne disciplinárneho senátu k osobe navrhovateľa. Vo svojom oznámení uviedla, že navrhovateľa pozná od strednej školy, obaja pochádzajú z jedného mesta, stretávajú sa 2-3 krát ročne, pričom počas letných, jarných a vianočných prázdnin trávajú v rámci rodín spolu čas pri voľnočasových aktivitách z dôvodu susedstva vikendového domu rodičov sudkyne s domom navrhovateľa. Sudkyňa označila vzťah s navrhovateľom za intenzívnejšieho charakteru. Tvrdila, že ich vzťah teda presahuje rámec formálneho vzťahu, avšak zo subjektívneho hľadiska sa necíti byť v predmetnej veci zaujatá, keďže subjektívne má za to, že tento vzťah jej nebráni konať a rozhodovať v príslušnej veci objektívne a nestranne. Ďalej uviedla, že prihliadnuc na objektívne hľadisko poukazuje na to, že v predmetnej disciplinárnej veci je navrhovateľom minister spravodlivosti, ktorý v konaní nevystupuje ako fyzická osoba, ale ako vrcholný reprezentant ústredného orgánu štátnej správy na úseku justície. Jeho postavenie ako navrhovateľa v disciplinárnom konaní nie je autonómne, ale inštitucionálne prepojené na funkciu, ktorú vykonáva, resp. zastáva. V danej súvislosti upriamila pozornosť na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (uznesenie sp. zn. III. ÚS 308/2004). Názor ústavného súdu vyslovený v označenom rozhodnutí považovala za kľúčový v danej veci, keďže účastníkom disciplinárneho konania nie je osobne JUDr. Viliam Karas, PhD. a prípadná zmena v osobe ministra spravodlivosti kedykoľvek v budúcnosti bude viesť k zmene subjektu oprávneného konať aj vo veci disciplinárne obvineného a to bez potreby realizácie akéhokoľvek osobitného procesného úkonu zo strany disciplinárneho senátu, ktorý vo veci konaná. Navyše v predmetnej veci JUDr. Viliam Karas, PhD. vstúpil do úradu ministra až po podaní disciplinárneho návrhu, teda sám neinicioval toto disciplinárne konanie. Mala za to, že teda ani z objektívneho hľadiska vylúčenie jej osoby z dôvodu vzťahu k zástupcovi účastníka konania nepovažuje za dôvodné. Záverom uviedla, že s úctou k teórii zdania pri posudzovaní zaujatosti sudcu považuje za dôležité jej intenzívnejší osobný vzťah k osobe zastávajúcej úrad ministra oznámiť a požiadať príslušné senáty o posúdenie, či v tejto veci sú alebo nie sú dôvody, ktoré zakladajú pochybnosti o jej zaujatosti a teda dôvody na vylúčenie z vykonávania úkonov disciplinárneho konania sp. zn. 33D/17/2022.

II.

5. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v zmysle právnej úpravy ustanovenej v § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku posúdil oznámenie Mgr. Kristíny Babiakovej, členky senátu 33D Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, o okolnostiach a skutočnostiach, ktoré by mohli zakladať dôvod jej zaujatosti, ako sudkyne disciplinárneho senátu, k osobe navrhovateľa, vo vzťahu k jej pomeru k účastníkom konania a ich zástupcom, ako aj vo vzťahu k veci.

6. Podľa § 24 ods. 1, 2 disciplinárneho súdneho poriadku ak nastanú okolnosti, ktoré môžu zakladať dôvod zaujatosti predsedu disciplinárneho senátu, sudcov disciplinárneho senátu, prísediacich alebo sudcov senátu, ktorý rozhoduje o odvolaní proti disciplinárnemu rozhodnutiu, môže navrhovateľ, disciplinárne obvinený alebo jeho obhajca namietať ich zaujatosť. Námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa dotknutý subjekt o dôvodoch zaujatosti dozvedel; na neskôr oznámenú námietku zaujatosti sa neprihliada.

7. O námietke zaujatosti a o oznámení predsedu disciplinárneho senátu, sudcu disciplinárneho senátu alebo prísediaceho o ich zaujatosti rozhodne trojčlenný senát najvyššieho správneho súdu určený náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti do siedmich dní od predloženia veci.

8. Podľa § 4 disciplinárneho súdneho poriadku ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevyučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, o spoločnom konaní, o vylúčení súdu a iných osôb, o obhajcovi, o úkonoch trestného konania, o dokazovaní, o rozhodnutiach súdu, o hlavnom pojednávaní, o odvolaní, o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, o obnove konania a o trovách trestného konania.

9. Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

10. Účelom právnej úpravy ustanovenej v citovaných právnych normách je prispieť k nestrannému prejednaníu vecí, k nezaujatému prístupu súdu, k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedenej právnej úpravy je právne významný vzťah sudcu, a to buď: 1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť), 2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade preukazného vzťahu sudcu napr. charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)], 3. k zástupcom účastníkov konania. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákonom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností. Pre vylúčenie sudcu z prejednaníu a rozhodnutíu veci nepostačujú subjektívne pocity, resp. domnienky účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na prejednanie a rozhodnutie veci, (ako aj je nepostačujúci subjektívny názor konajúceho sudcu, že sa cíti byť zaujatý na prejednanie a rozhodnutie mu pridelenej veci).

11. Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom. Povinnosť preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatosť konajúceho sudcu na prejednaníu a rozhodnutíu mu pridelenej veci spočíva na tom, kto vzniesol námietku zaujatosťu. Na druhej strane k záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý. Na vylúčenie sudcu postačuje, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností.

12. Otázkou zaujatosťu sudcu v prejednávanej veci sa už vo svojej judikatúre viackrát zaoberal nielen Ústavný súd Slovenskej republiky, (napr. sp. zn. III. ÚS 47/05, III. ÚS 71/97, I. ÚS 73/97, III. ÚS 16/00) ale aj vo svojich doterajších rozhodnutiach Najvyšší správny súd, v ktorých konštatoval, že vylúčenie sudcu je výnimkou z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nemôže byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. V danej súvislosti senát Najvyššieho správneho súdu upriamuje pozornosť na svoje predchádzajúce rozhodnutie - uznesenie sp. zn. 31Dz/10/2022 zo dňa 21. júna 2022, v ktorom v bode 14 konštatoval: „I keď disciplinárny súdny poriadok obdobne Trestný poriadok v citovanej právnej úprave spája vylúčenie sudcov z prejednaníu a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [viď. tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva najmä vo veci *Delcourt v. Belgicko*, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná ("justice must not only be done, it must also be seen to be done")], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu, ako aj prísediaceho predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednaníu a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosťu sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosťu sudcu (napr. *Saraiva de Carvalho proti Portugalsku*, 1994, *Gautrin a ďalší proti Francúzsku*, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednaníu a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať.“

13. V danej súvislosti najvyšší správny súd upriamuje pozornosť tiež na to, že sudca je predstaviteľ súdnej moci. Právomoc súdu sudca vykonáva na nezávislom a nestrannom súde oddelene od iných štátnych orgánov. Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranne, spravodlivo,

bez zbytočných prietahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom. Podľa § 30 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“) v záujme záruky nezávislosti a nestrannosti výkonu sudcovskej funkcie je sudca povinný dbať svojim správaním na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. V občianskom živote, pri výkone funkcie sudcu, aj po jeho skončení sa sudca musí zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu alebo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Z toho vyplýva, že sudca musí byť nielen nestranný, ale sa musí ako nestranný javiť navonok. (§ 2 ods. 1 a 2 zákona o sudcoch). Práve osobitný vzťah sudcu k štátu musí sudcovi umožniť konať a rozhodovať nezávisle a nezaujato vo všetkých veciach, teda aj v disciplinárnych veciach. K tomuto postoju čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky výslovne sudcovi priznáva nezávislosť pri výkone jeho funkcie.

14. Vo svetle uvedeného senát Najvyššieho správneho súdu SR posudzoval okolnosti a skutočnosti Mgr. Kristíny Babiakovej, členky senátu 33D Najvyššieho správneho súdu SR, tvrdené v oznámení, ktoré by mohli podmieniť jej nestrannosť alebo zaujatosť v predmetnom disciplinárnom konaní. Dospel k záveru, že ňou v oznámení tvrdené skutočnosti a okolnosti neboli spôsobilé spochybniť jej nestrannosť alebo zaujatosť v úkonoch v predmetnom disciplinárnom konaní.

15. V posudzovanej veci síce sudkyňa uvádza, že vzťah s navrhovateľom je intenzívnejší z dôvodu, že sa s ním dlhodobo pozná a stretávajú sa v rámci rodín v súčasnosti najmä pri voľnočasových aktivitách v dôsledku susediacich nehnuteľností, bez označenia konkrétnych okolností preukazujúcich intenzitu vzťahu sudkyne k osobe ministra. ňou tvrdené skutočnosti je súčasne potrebné posudzovať v kontexte jej vyhlásenia, že subjektívne nepociťuje vo vzťahu k navrhovateľovi zaujatosť. Z uvedeného je možné vyvodiť záver, že zo strany sudkyne nie je preukázaná taká intenzita vzťahu s navrhovateľom, ktorá by podmieňovala objektívnu skutočnosť spochybňujúcu nezaujatosť sudkyne Mgr. Kristíny Babiakovej tak, aby bola vylúčená z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v predmetnej disciplinárnej veci. Sudkyňa vo svojom oznámení neuvádza, že medzi ňou a navrhovateľom by bol bližší vzťah. Vo svojom oznámení predmetný vzťah neoznačila ani za kamarátsky a ani priateľský.

16. Najvyšší správny súd nepovažoval za dôležitú skutočnosť, že navrhovateľ sám návrh nepodával a podanie neinicioval a do postavenia navrhovateľa sa dostal z titulu vymenovania do funkcie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, keďže je možné pripustiť, že aj vzťah sudcu k navrhovateľovi v postavení funkcionára, teda nie súkromnej fyzickej osoby, bude takej intenzity, že môže vzniknúť pochybnosť o nezaujatosti takéhoto sudcu, to však musí vyplývať z konkrétnych objektívnych skutkových okolností. To však nie je v danom prípade, keď sudkyňa sa výslovne vyjadrila, že vo veci sa necíti byť zaujatá, ako aj že jej vzťah s navrhovateľom jej nebráni konať vo veci objektívne a nestranne. Najvyšší správny súd opätovne pripomína, že každé jedno vylúčenie je zásahom do ústavného práva na zákonného sudcu. Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby pomer medzi sudkyňou a navrhovateľom viedol k obave o nestranné rozhodovanie sudkyne. S ohľadom na prezentovaný postoj sudkyne vo svojom oznámení však k takejto obave neprichádza, nakoľko samotná sudkyňa nemá žiadne pochybnosti o tom, že v predmetnom konaní, aj napriek zmeny v osobe navrhovateľa, je nezaujatá.

17. Vzhľadom k uvedenému Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa § 4 a § 24 ods. 2 Disciplinárneho súdneho poriadku v spojení s § 32 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol tak, že členka disciplinárneho senátu 33D Najvyššieho správneho súdu SR Mgr. Kristína Babiaková, nie je vylúčená z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 33D/17/2022.

18. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.